

megfigyelés során előkerült régészeti objektumok feltárása volt. A lelőhely egy a Pogány-érre merőlegesen húzódó, ÉK-DNy-i irányú, egykori ártéri szigeten található, a Hódmezővásárhely-Kingéc V. számú, szintén neolitikus lelőhelytől kb. 800 m-re K-re.

A megelőző feltárás során a bánya ÉK-i részén egy neolitikus település részlete került elő földbe mélyített gödrökkel és cölöplyukakkal, amelyek egy földfelszínen álló épülethez tartozhattak. Összesen 8 objektumot bontottunk ki. Az 1-4. objektumok betöltéséből őskori kerámiatöredékek, állatcsont és patics került elő, az 5-8. objektumok nem tartalmaztak leletanyagot. Az altalaj a teljes területen sárgásbarna, agyagos volt.

A megelőző feltárással bebizonyosodott, hogy a felszíni leletek alapján körvonalazott lelőhely D-i és DNy-i irányban is tovább húzódik, így a lelőhely DNy-i része a bánya kibővített területének ÉK-i területére esik.

CSÁNYI VIKTOR

200. Hódmezővásárhely, Mucsi-tanya (KÖH 73001)

(Csongrád megye) Sza, Á

A hódmezővásárhelyi Ipari Park 015/8-10 hrsz. ingatlanokat érintő infrastrukturális fejlesztések kapcsán 2010. március 1-jén végeztünk terepbejárást az érintett 97016 m² nagyságú területen. A beruházás keretében iparvágány kiépítését, útépítést, valamint humuszmentesítést végeztek. A vizsgált rész külterületen, Hódmezővásárhelytől DK-re, a makói úttól Ny-ra, az egykori Marx Tsz-szel szemközt található. A terület jelenleg szántó. A bejárás időpontjában a vizsgált térség DNy-i része belvív alatt állt, így összességében a beruházási területnek ~70 %-a bizonyult terepi vizsgálatra alkalmasnak. A lelőhely-felderítés eredményei emiatt részlegesnek tekinthetők, ugyanakkor a geomorfológiai jellemzők alapján kevésbé valószínű – bár nem zárható ki – a jelenleg vízzel fedett területek régészeti érintettsége.

A terepbejárás alkalmával egy szarmata és Árpád-kori leletanyaggal jellemzett felszíni telepnyomot (Mucsi-tanya I.) lokalizáltunk és egy szintén szarmata kori szórványt találtunk (Mucsi-tanya II.) .

Munkatársak: Kovács Sándor, Rózsa Gábor, Alács Attila technikusok.

PARDITKA GYÖRGYI

201. Hódmezővásárhely határa

(Csongrád megye) Ő, B, Sza, A?, Ge, Á, Kk, Kú

A Nabucco gázvezeték Csongrád és Bács-Kiskun megyét érintő nyomvonalszakaszára készítendő örökségvédelmi hatástanulmányhoz kapcsolódó terepbejárásokat 2009. december 7. és 2010. május 25. között végeztük. A beruházás a két megye területén áthaladva összesen 23 település közigazgatási területén valósul majd meg, a tervezett 177 km hosszú nyomvonal mindkét oldalát 100-100 m szélességben vizsgáltuk. A terepi felderítés

időpontjában a külterületi szakasz meghatározó részét (kb. 21 %-át) már sűrű vetés borította, nagyjából hasonló arányban (kb. 19%) fordult elő erdő, rét, legelő, ill. gazzal fedett terület, melyeken szintén nem lehetett terepi kutatást végezni. Összességében a külterületi szakasznak mindössze 60%-a bizonyult terepbejárásra alkalmasnak.

A Hódmezővásárhely külterületén végzett munka során 9, korábbi már ismert lelőhelyet érintettünk. Több esetben tapasztaltuk a korábban külön kezelt lelőhelyek összefüggését, javasoltuk a nyilvántartásban történő összevonásukat. Tíz új lelőhelyet is találtunk: *Sági-tanya* (KÖH 74423); *Marx Tsz II.* (74427); *Szántó-tanya* (74429); *Közép-hegyes, Nánai-tanya* (74431); *Tóth B.-tanya* (74433); *Kiss S.-tanya II. és III.* (74435, 74437); *Kelenfi-tanya* (74439); *Barattyos-majortól DNy-ra* (74441); *Mártély-tanya* (74443). A terepbejárás során őskori, késő bronzkori, szarmata, népvándorlás kori (avar?), gepida, Árpád-kori, késő középkori és kora újkori leleteket gyűjtöttünk.

Munkatársak: Sóskuti Kornél régész; Weisz Attila geodéta; Molnár Zsolt, Császi Dávid geodéziai asszisztensek; Alács Attila, Kulcsár Kornél, Bognár Margit, Rózsa Gábor, Kovács Sándor, Kulcsár Zoltán, Kulcsár Zoltánné technikusok; Kovács Zsófia archeozoológus.

PARDITKA GYÖRGYI

202. Hőgyész, Fő utca–Zrínyi utca–Erdélyi utca (KÖH 76439)

(Tolna megye) Kö, Ú

Hőgyész középkori templomát a 18. században betelepült németek felújítva 1799-ig használták, a 19. század első éveiben bontották el. Az épület a régi ábrázolások szerint a Fő utca (a 65. sz. főút) elején ma is álló, emeletes, régi községháza mögött, vagy annak helyén feküdt. Stefán György hőgyézi helytörténésztől 2010. december 28-án megtudtam, hogy az épület előtti útszakaszon kb. 10 éve, gázvezeték építéskor kötésben lévő téglákat bolygattak meg, továbbá, hogy a Fő utca, a Zrínyi utca és az Erdélyi utcák által bezárt részen több helyen is kerültek elő már kertművelés és közműfektetés során embercsontok, koponyák. Mivel Hőgyész mai temetőjét csak az 1810-es években nyitották meg, így a fenti temetkezések részben bizonyosan újkori sírok, de a régi ábrázolások szerint a középkori templom és a templom körüli temető is kétségtelenül a régi községháza mögött D, DNy felé húzódó dombon kereshető.

K. NÉMETH ANDRÁS

203. Ibrány, Rozmaring utca 84.

(KÖH 51572)

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) Kö

2010. november 17-én és 22-én leletmentést végeztünk a címben jelzett területen, mert bejelentés érkezett a múzeumba, miszerint a telken árokásás közben egy kemence került elő. A helyszínen azt tapasztaltuk,

hogy a tulajdonos kertjében a szőlősorok között egy keskeny árkot nyitott, hogy ebbe gyűjtse a szerves anyag hulladékot. Ennek során került elő közel 80 cm mélyen egy kemence, melynek egy része az ásás során megsemmisült. Kibontása után egy jó állapotú kemencét tudtunk megfigyelni, melynek platnija alatt sok kerámiát találtunk. A cserepek a 13–14. századra keltezhetők. Mivel a tulajdonos 2011-ben a következő sort is ki kívánta ásni, ezt a területet is megkutattuk. A kemence folytatását nem találtuk meg, mindössze néhány, az előzőekkel megegyező jellegű kerámia került elő. A kis felületű leletmentés miatt az objektum jellege nem teljesen egyértelmű, de valószínűleg egy földbe ásott ház részletét figyeltük meg.

JAKAB ATTILA

204. Ibrány határa

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) U, V

Megyer-hegy (KÖH 54149): 2010. januárban próbafeltárást végeztünk szondaárkokkal a tervezett hulladéklerakó telep területén, összesen 1095 m²-en.

Két, egymással párhuzamos, nagyjából É–D irányú és az ezeket összekötő árok mellett egy külön szondát is nyitottunk a magassági pont közelében. A Ny-i és az összekötő árok humuszolása során kis mennyiségű kora vaskori cserepet gyűjtöttünk, szondáink falában helyenként kormos, átégett szemcsés foltokat észleltünk. Megállapítottuk, hogy a rétegződés minimális, vagyis nem épített halomról, hanem egy természetes dombról van szó. A csekély régészeti anyagból és az objektumok hiányából feltételezhetjük, hogy rövid ideig használt település (tábor?) gyér maradványaira bukkantunk.

Pénzes-verem-dűlő (KÖH 74071): Március 4-én a Megyer-hegyen végzett próbafeltáráshoz kapcsolódva a nevezett terület környékét vizsgáltam meg. Ennek során a Megyer-hegytől KÉK-re 140 m-re, az ibrányi műúttól K-re 250 m-re, az Ibrányi (II.) csatornától Ny-ra mintegy 220 m-re egy, az alföldi vonaldíszes kultúrához tartozó, ÉNy–DK tengelyű településnyomot észleltem a szántott, ill. sarjadó őszi búzával fedett területen. A lelőhely egy É–D irányú dombhát ÉK-i nyúlványán és annak É-i előterében helyezkedik el. Jelentős mennyiségű kerámiát és némi obszidiánpattintékot gyűjtöttünk a felszínen.

Munkatársak: Gosztonyi Tibor (Ibrányi Helytörténeti Gyűjtemény), Bocz Péter régésztechnikus.

PINTYE GÁBOR

205. Igar-Vámpuszta, Galástya

(KÖH 21918)

(Fejér megye) B

A védett bronzkori földvárát 2009-ben felmértem. 2010. július 27-én az É-ra eső, szomszédos kis dombot jártam be. Az 1972–73. évi ásítás itt is bronzkori telep rétegeit tárta fel. A dombot azonban annyira simára

leszántották, hogy egyelőre bizonytalan, erősítve volt-e ez a település is.

NOVÁKI GYULA

206. Ikervár határa

(Vas megye) U, R, B, V, Ró, A, Kú

A Vas Megyei Múzeumok Igazgatósága 2010 folyamán megelőző feltárásokat végzett a szélerőműpark építésével érintett régészeti lelőhelyeken.

Csontházi-dűlő és Agg-erdő (KÖH ?): 2010. augusztus és október között a 0605/4–5 hrsz.-ú ingatlanokon 9622 m²-t humuszoltunk le és kutattunk. A feltárási helyszíne egy viszonylag magas térszínen található, egy dombháton, melyet régen a Rába-folyó és a Gyöngös-patak alakított ki. Ettől K-re, DK-re helyezkedik el a Pinkóci-dűlő, és K-re a Malomfeji-dűlő, mindkét helyszínen szintén megelőző feltárást végeztünk.

A feltárási területének D-i szélén korábban szakfelüveget folyt, melynek során néhány szórvány jellegű őskori cserepet találtunk. Azokat 7 jelenséghez lehetett kötni. Ezeket már megelőző feltárási keretében bontottuk ki, majd a nyomvonal és a platform régészeti lefedettsége miatt, a megelőző feltárási már a teljes nyomvonal-platform alaptest területére kiterjedt. A felszín humuszos, kavicsos. Nem túl nagy, kb. 25–35 cm mélységben a felület megtisztítása és nyesése után, az erősen kavicsos altalajban szépen előrajzolódottak a régészeti jelenségek, melyek a nyomvonal területén folyamatosan jelentkeztek, itt-ott csoportokban sűrűsödtek, ami házhelyekre utalt. A jelenségek egy kisebb része egy középső bronzkori településhez, nagyobb része egy kora vaskori (Hallstatt-időszak) településhez és a hozzá tartozó temetőhöz köthető. Az itt feltárt lelőhely a Pinkóci-dűlőben és a Malomfeji-dűlőben feltárt vaskori lelőhely része, annak szerves folytatása. A bronzkori és a vaskori lelőhelyet egy avar kori település egyetlen háza és néhány lelet nélküli gödör egészíti ki ezen a szakaszon.

